

سوره شصت و هشتم - قلم

این سوره در مکه نازل شده و ۵۲ آیه دارد.

به نام خداوند بخشنده مهربان

سوگند به قلم و آن چه بدان نویسند. که تو به فضل پروردگارت دیوانه نیستی. و برای تو پاداش بی‌منت است. و همانا تو خُلق عظیم داری. پس زود باشد ببینی آنها نیز ببینند. که با کدام یک از شما دیوانگی است. همانا پروردگارت بهتر می‌داند که چه کسی از راه او گم شده و هدایت‌یافتگان کیانند. پس تکذیب‌کنندگان را پیروی مکن. دوست دارند که تو نرمی کنی و آنها نیز نرمی نشان دهند. و هر سوگند خوار و فرومایه را تبعیت نما. و هر عیبجو و پادوی سخن‌چینی را. مانع خیر و ستمگر گزافه‌گوی را. زشت جفاکار، سپس بی‌تبار را. که دارای مال و اولاد است. وقتی آیات ما بر وی خوانده شود گوید افسانه پیشینیان است. به زودی بر بینی او داغ می‌گذاریم! (۱ - ۱۶)

ما آنان را بیازمودیم چنان که صاحبان آن بوستان را آزمودیم! که شبی سوگند خوردند صبح‌گاهان محصول باغ را بچینند. و اگر خدا بخواهد نگفتند. آنگاه که آنان در خواب بودند از سوی پروردگارت آفتی بر آن باغ آمد. و آن بوستان مانند شب تاریک شد. آنها بامدادان همدیگر را دعوت کردند که اگر خواهان چیدن آن هستند علی‌الصباح به کشتزار خود بروند. پس به راه افتادند و آهسته با هم می‌گفتند. که امروز نباید فقیری به باغتان درآید. و صبح کردند در حالی که می‌پنداشتند مستمندان را رد خواهند کرد. و چون باغ را بدان گونه دیدند گفتند یقیناً باغ خود را گم کرده‌ایم! (نه! باغ همین است) بلکه ما از آن بی‌بهره شده‌ایم! و عادلترین آنها گفت مگر به شما نکفتم چرا خدا را به پاکی نمی‌سائید؟! گفتند پاک و منزّه است پروردگار ما و ما خود ستمگار بودیم! پس به همدیگر برگشتند و ملامت و نکوهش یکدیگر کردند! گفتند ای بر ما که به یقین ما سرکش و گمراه بوده‌ایم! امیدواریم پروردگار ما به‌جای آن بهتر از آن به‌ما عوض دهد که ما به‌پروردگار خود روی آورده‌ایم! (۱۷ - ۳۲)

چنین است عذاب دنیا و به یقین عذاب آخرت، اگر بدانید بزرگتر است! همانا برای پرهیزگاران در پیشگاه پروردگارشان بهشت‌های پرنعمت است! آیا ما مسلمانان را همانند گناهکاران قرار می‌دهیم؟! شما را چه شده است چگونه قضاوت می‌نمائید؟ آیا نزد خود کتاب (آسمانی) دارید و از آن می‌خوانید؟ که هر چه شما بخواهید در آن بیابید؟ آیا با ما پیمان‌هایی دارید که تا روز قیامت هر چه حکم کنید (اختیار) با شما باشد؟ از آنها پرس که کدامشان متعهد این پیمان است؟ آیا شریکانی دارند پس اگر راست می‌گویند شریکان خود را بیاورند. (۳۳ - ۴۱)

(به یاد آر) روزی را که کارها سخت گردد و آنها برای سجود به پروردگار دعوت شوند ولی نتوانند! چشم‌هایشان فرو افتاده و ذلت و خواری آنها را گرفته و به یقین (در دنیا) هم که سالم بودند برای سجده کردن دعوت می‌شدند (و امتناع می‌کردند)! پس ما را با آن کس، که این سخن را تکذیب می‌کند، واگذار به زودی آنها را از جایی که نمی‌دانند به تدریج در عذاب افکنیم! و بدان‌ها مهلت می‌دهیم. بی‌گمان عقوبت من استوار و پایدار است! (۴۳ - ۴۵)

(ای‌محمد) آیا از آنها مزدی خواسته‌ای که از غرامت آن گرانبارند؟ آیا علم غیب نزد آنهاست و از آن چیزی می‌نویسند؟ پس به حکم پروردگارت صبور باش و همانند رفیق

۱. بعضی از مفسران دو آیه اخیر را در مورد ولید بن مغیره می‌دانند که آیات قرآن را افسانه پیشینیان می‌گفت. او که مال و منال زیاد داشت در غزوه بدر شمشیری بر بینی‌اش خورد و جراحت آن ماند.

ماهی (یعنی یونس) می‌باش^۱. آن هنگام که او اندوهگین بود و خدا را فراخواند! اگر از سوی پروردگارش رحمتی بر وی منظور نشده بود نکوهیده به صحرای بی‌آب و و علفی انداخته می‌شد! پس پروردگارش او را برگزید و از نیکانش قرار داد! و نزدیک بود کافران هنگام شنیدن قرآن، تو را با چشمزخم‌های خود بلغزانند و بگویند که او دیوانه است. ولی آن (قرآن) جز پندی برای جهانیان نیست! (۴۶ - ۵۲)

۱. در مورد حضرت یونس و سرگذشت او به سوره ۱۰ به نام خود او "یونس" مراجعه فرمائید.